
Klimapartnerskab for service, it og rådgivning

Sektorkøreplan

Oktober 2021

BAGGRUND OM KLIMAPARTNERSKABER OG SEKTORKØREPLANER

Regeringen og erhvervslivet har efter etableringen af klimapartnerskabet på forsvarsområdet i foråret 2021 nu i alt 14 klimapartnerskaber inden for erhvervslivets sektorer, som skal styrke dansk erhvervslivs grønne omstilling og understøtte opfyldelsen af Danmarks klimamål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningen i 2030.

I foråret 2020 afleverede de første 13 af klimapartnerskaberne hver en rapport med deres ambitioner for den grønne omstilling og anbefalinger til politiske tiltag, der kan understøtte virksomhedernes indsats. Efterfølgende er der indgået en række politiske aftaler, som følger op på mange af klimapartnerskabernes anbefalinger.

Med sektorkøreplaner for de enkelte klimapartnerskaber samles regeringens og udvalgte af erhvervslivets tiltag i én fælles plan, der giver overblik over de igangsatte indsatser, som der vil blive arbejdet med at implementere de kommende år.

I sektorkøreplanerne beskriver erhvervslivet først sine målsætninger og indsatser, hvorefter regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling beskrives.

De første seks sektorkøreplaner blev færdiggjort i foråret 2021. De næste seks sektorkøreplaner er nu klar.

Indhold

Side 4	Forord
<hr/>	
Side 6	Erhvervslivets målsætninger og tiltag for CO₂-reduktioner
<hr/>	
Side 7	Status og perspektiver for virksomheders arbejde med CO ₂ -reduktioner
Side 9	Klimapartnerkabets målsætninger og initiativer
Side 21	Regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling
<hr/>	
Side 22	Introduktion til regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling
Side 27	Bilag
<hr/>	
Side 27	Status på opfølgningen på klimapartnerkabets anbefalinger

Forord

Vi er i et afgørende årti for klimaet, og der er behov for markant handling i alle dele af samfundet for at begrænse klimaforandringerne.

Danmark går forrest i kampen mod klimaforandringerne, og danske virksomheder har en vigtig rolle i at sikre en grøn omstilling, som understøtter job, velfærd, eksport og konkurrenceevne. Derfor har regeringen og erhvervslivet etableret 14 klimapartnerskaber inden for erhvervslivets sektorer, som skal styrke dansk erhvervslivs grønne omstilling og understøtte opfyldelsen af målet om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningen i 2030.

Klimapartnerskaberne leverede i marts 2020 deres anbefalinger. Baseret på grundige analyser viser de en række tiltag, som kan bidrage til og understøtte, at vi når Danmarks ambitiøse målsætning i 2030, hvor erhvervslivet og regeringen samarbejder om at løse udfordringerne. Klimapartnerskabsmodellen har vist sig stærk i forhold til at anvise en konkret vej fremad i den grønne omstilling.

Det seneste halvandet år har formet sig ganske anderledes end ventet. Danmark og verden er udfordret af en pandemi. Dette har dog ikke hindret erhvervslivet eller regeringen og partier i Folketinget i at foretage konkrete drivhusgas-reducerende tiltag og indgå politiske aftaler for at bringe Danmark i en grønnere retning. Derfor er der også allerede sket meget siden afleveringen af klimapartnerskabernes anbefalinger i marts 2020.

Service-, it- og rådgivningssektoren har selv en relativt lille udledning, men sektoren har en bred kontakthorisont med andre virksomheder og borgere, og kan derfor være en vigtig medspiller, som kan være med til at påvirke adfærden

i samfundet i en positiv og nødvendig retning. Derudover har sektoren en ekspertise i mange af de it-drevne løsninger og rådgivningsydelser, der skal være omdrejningspunkt for at udnytte nye grønne muligheder på tværs af sektorskel.

Derfor er de 13 anbefalinger fra sektoren til regeringen også relativt brede og dækker alt fra madspild og overskudsvarme til datastandarder og kunstig intelligens. Regeringens indsats for at nå i mål med sin klimamålsætning i 2030 har haft fokus på alle områderne, selvom indsatsen ikke følger alle delanbefalingerne 1:1. Dertil er der et igangværende arbejde bl.a. om Danmark som bæredygtig turistdestination.

Klimapartnerskabet for service, it og rådgivning dækker over en bred portefølje af forskellige brancher og indeholder alt fra revisorer, frisører, tandlæger, restauranter, hoteller og rådgivende ingeniører. Men på trods af, at der er knap 500.000 ansatte i sektoren, står den kun for under en halv procent af den samlede danske CO₂-udledning. Desuden er sektorens udledning allerede faldet med over 40 pct. siden 1990, og forventningen er, at sektoren vil nå en reduktion på over 70 pct. i 2030. Mere specifikt er forventningen – med forudsætning om en delvis udfasning af fossile brændsler i opvarmningen, den generelle omstilling og den løbende teknologiudvikling – at sektorens CO₂-aftryk i 2030 vil blive reduceret med 73 procent set i forhold til emissionen på 0,38 mio. tons CO₂ i 1990.

Service-, it- og rådgivningssektoren forventer dog at kunne bidrage væsentligt til en reduktion i udledningen af klimagasser i andre sektorer end sektoren selv. Det gælder fx, når it-konsulenter og rådgivende ingeniører

hjælper andre sektorer med at nedbringe klimaaftrykket. Det kræver en vedholdende indsats, og at der bliver fulgt op på de politiske initiativer, der allerede er taget. Med dette for øje peger sektoren på en række initiativer, hvor der ønskes opfølgning i partnerskabets næste fase.

Regeringen, erhvervslivet og resten af Danmark har fået en fælles opgave, der skal løses på ti år. Nemlig at nedbringe Danmarks drivhusgasudledninger med 70 pct. ift. 1990 inden 2030. Status er, at vi cirka to år inde i den periode har truffet beslutninger, der bringer os godt halvdelen af vejen.

Den grønne omstilling og vækst og beskæftigelse kan gå hånd i hånd, og for at komme videre med den grønne omstilling og fortsat forene klima, vækst og bæredygtighed skal vi kontinuerligt forbedre os, træffe nye beslutninger og finde nye veje, der sikrer reelle klimaforbedringer. Det ligger der i at ville være et foregangsland. Derfor ser vi sammen frem til at fortsætte det stærke samarbejde mellem regeringen og erhvervslivet om grøn omstilling i service-, it- og rådgiversektoren.

Formand for klimapartnerskab for Service, IT og Rådgivning

Kathrine Forsberg

Erhvervsminister

Simon Kollerup

Klima-, energi- og forsyningsminister

Dan Jørgensen

Erhvervslivets målsætninger og tiltag for CO₂-reduktioner

Status og perspektiver for virksomheders arbejde med CO₂-reduktioner

Siden klimapartnerskabet afleverede sine anbefalinger i marts 2020, har dele af sektoren oplevet det mest brutale økonomiske tilbageslag i årtier. Turisme- og oplevelseserhvervet blev ramt først af coronapandemiens nedlukninger og restriktioner. Hotellerne var blandt de hårdest ramte med 50 pct. færre overnatninger og store økonomiske tab til følge. Også underleverandører til hoteller, restauranter og kantiner, der leverer mad til offentlige og private institutioner, har oplevet kraftig nedgang i omsætning. Til trods for dette har de arbejdet aktivt med den grønne omstilling og iværksat en række klimainitiativer.

I et helt andet hjørne af det meget brede klimapartnerskab har it- og telebranchen overordnet klaret sig rigtig godt. Krisen har været en ekstrem katalysator for digital omstilling af samfundet, hvor store dele af befolkningen og virksomhederne har fået nye erfaringer med hjemme- og fjernarbejde. Der blev sat rekord i første kvartal 2021 med en andel af de beskæftigede, der arbejdede regelmæssigt hjemmefra, på 28 pct., hvilket er 2 procentpoint højere end under den første nedlukning i andet kvartal 2020.¹ Selvom der er mange gode grunde til at komme tilbage til dagligdagen på kontorerne, bør erfaringerne fremover

bidrage til reduceret transport og CO₂-udledning. Det er ovenikøbet samfundsøkonomisk en rigtig god ide.²

De seneste nedskæringer på det offentlige brug af konsulenttydelser kan dog få negativ betydning for sektorens bidrag til den grønne omstilling. De svækker muligheden for at benytte klima- og energirådgivning og at anvende it-konsulenter til at analysere og udnytte potentialet i det offentlige energidata.

Eksemplerne illustrerer de meget forskelligartede betingelser, der kendetegner sektoren. Aktørerne har ikke mulighed for at indgå en samlet klimaaf tale, der fx omfatter restauranter, rådgivende ingeniører, frisører, automekanikere, softwareudviklere, managementkonsulenter og vikarvirksomheder. Men klimapartnerskabets fire overordnede ambitioner er fortsat aktuelle og lyder uforandret:

Vi vil via data, AI og digitalisering bane vejen for grøn omstilling i alle sektorer

Vi vil skabe nye markeder, som driver en grøn efterspørgsel blandt virksomheder og forbrugere

¹ <https://www.dst.dk/da/Statistik/ny/NytHtml?cid=31839>

² Dansk Erhverv har estimeret potentialet til 14,2 mia. kr. årligt, hvis alle, der kan, arbejder hjemme en dag mere om ugen, end de gjorde inden coronakrisen: <https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/2021/januar/øget-hjemmearbejde-kan-give-142-milliar-der-i-samfundsøkonomisk-gevinst/>

Vi vil drive ny adfærd via kundekontakter, medarbejdere og leverandørrelationer

Vi vil fortsætte med at mindske eget klimaaftryk via bæredygtige forretningsmodeller.

Ambitionerne er i partnerskabets bilagsrapport omsat til 13 politiske anbefalinger, der skal bane vejen for, at samfundet får det fulde udbytte af virksomhedernes klimaløsninger. Nogle af anbefalingerne har regeringen omsat – eller er i gang med at omsætte – til lovgiv-

ning, mens andre af forslagene stadig afventer at blive omsat til handling.

Mens partnerskabet kvitterer for de igangsatte initiativer, er det også vigtigt at understrege, at vi er langt fra at realisere det fulde potentiale i service, it og rådgivningssektoren. Der mangler på mange områder opfølgende tiltag, uden hvilke arbejdet i partnerskabet har været forgæves. Partnerskabet anbefaler derfor, at der som minimum følges op med initiativer på følgende områder:

1. Giv adgang til forsyningsdata via revision af forsyningslove
2. Indfør Smart City-løsninger via regeringens økonomaftaler med kommunerne
3. Koordiner aktivt nationale og internationale initiativer inden for standardisering af nøgletal i klima- og miljørapportering
4. Indfør bindende mål for grønne indkøb
5. Tilskynd digitalisering af transport- og logistikerhvervets flådestyring og hjemmearbejde til fremtidig reduktion af trafik og udledning
6. Gør det attraktivt at anvende overskudsvarme i aftaleordning og prisregulering
7. Indfør en bæredygtighedsklasse med progressivt stigende krav til klimapåvirkninger ved nybyggeri, ombygninger og renoveringer
8. Forlæng tabsrammen til grøn matchfinansieringsordning med en bevilling på finansloven over de kommende tre til fem år på 35 mio. kr. årligt i Vækstfonden
9. Understøt miljømærker med klimakriterier og indfør flere og bedre klimakriterier i de offentlige mærker Svanen og Blomsten
10. Genoptag arbejdet med eksportindsatser og (grøn) turismemarkedsføring med henblik på at synliggøre og markedsføre danske bæredygtige løsninger og Danmark som en bæredygtig destination
11. Gør officielle data for klimabelastningen på fødevarer offentligt tilgængelige
12. Styrk partnerskabet, der skal se på indsamling af tekstil, med offentlige forskningsmidler
13. Styrk kommunikationen om SMV:Grøn og tilføj flere midler

I det følgende ser vi nærmere på partnerskabets 13 anbefalinger.

Klimapartnerskabets målsætninger og initiativer

Med yderligere politiske tiltag er der udsigt til, at sektoren kan øge sit bidrag til den grønne omstilling. I det følgende tager vi nogle nedslag i igangværende arbejde og initiativer med bl.a. en række virksomhedscases samt politiske resultater og udeståender.

Udnyt potentialet i digitalisering, data, IoT og AI på tværs af sektorer (forslag 1)

Digital dataanalyse kan bidrage til at effektivisere energiforbruget i såvel bygningsmassen, transportsektoren, industriproduktionen og landbruget m.m. Forudsætningen er dog, at virksomhederne har adgang til de 'grønne data', herunder forsyningsdata, og at de er tilgængelige i hensigtsmæssige formater.

Klimapartnerskabets aktører har sat fokus på mulighederne i samarbejde med virksomheder og myndigheder på workshops og konferencer. Fx kan nævnes:

- Data giver grøn omstilling, DI d. 3. september 2020
- TorsdagsTech: Gør internettet grønt, Dansk Erhverv d. 5. november 2020

Fra regeringens side er der taget skridt med fx etableringen af Forsyningsdataportal.dk, der skal fungere som en samlet indgang til data

om forsyningssektoren. Regeringen og KL har ligeledes i økonomaftalerne for 2021 udtrykt en hensigt om, at forsyningsdata skal gøres tilgængelige for kommunerne for at understøtte aktiv energistyring og en fælleskommunal nøgletalsmodel.

Klimapartnerskabet kvitterer for initiativerne. Samtidig understreger partnerskabet, at tiltagene skal følges af en samlet gennemgang og revision af forsyningslovene (el, gas, varme, vand m.m.) for navnlig også at give virksomheder tilstrækkelig adgang til data, under hensyntagen til GDPR, som foreslået i det grønne vækstteam i 2019 og i klimapartnerskabets anbefalinger fra marts 2020. Klimapartnerskabet anbefaler, at revisionen af forsyningslovene gennemføres senest i næste folketingsamling, og at data gøres tilgængelige hurtigst muligt fra en samlet indgang fx via datafordeleren. Det vil tilsvarende være gavnligt at gøre offentlige data om bygningsperformance tilgængelige og søgbare i anonymiseret form.

Der forestår stadig et stort arbejde med at indføre digital, datadrevet styring af elforbruget (Smart Grid) og satsning på nye teknologier som AI, IoT og 5G i energistyring og grøn omstilling. Der er gode takter i Energistyrelsens nye rapport om en Markedsmodel 3.0., men vi befinder os stadig i idéfasen. Med hensyn til satsning på nye teknologier er der p.t. en risiko for, at opgaven lander mellem to stole, da det er uklart, om opgaven skal løses inden for ram-

merne af Grønt Erhvervsforum og klimapartnerskaberne eller overdrages til regeringens digitaliseringspartnerskab.

CASE: 5G-NETTET SKAL STYRKE DRONEINFRASTRUKTUR

Mere pålidelig datakommunikation fra droner skal styrke anvendelsen af dronerne til fx logistik i sundhedssektoren, inspektion af infrastruktur og præcisionslandbrug med potentiale til en mere effektiv ressourceudnyttelse. Det er baggrunden for droneprojektet GENI-US, der skal lægge grundstenen til fremtidens danske droneinfrastruktur for et mere sikkert luftrum ved hjælp af 5G mobilnettet. Projekter har fået støtte fra Innovationsfonden og er et samarbejde mellem TDC NET, Ericsson, Lorenz Technology, Naviair, DTU, SDU, MECK Consult og Science Ventures.

Smart Community: Datadrevne grønne byer (forslag 2)

Smart City & Community-løsninger kan med digitale teknologier energioptimere og forbedre en række services som fx affaldstømning, vejsaltning og transport via dataanalyse og intelligente trafiksystemer. I forhold til den kommunale bygningsmasse har Energistyrelsen påvist besparelser i energiforbruget ved datadrevet energiledelse på 2-16 pct. – ofte med kort tilbagebetalingstid.

Klimapartnerskabet har arbejdet med at sætte fokus på potentialerne i Smart City & Community-løsninger i god dialog med relevante interessenter som Smart City Cluster Denmark og den nye erhvervsklynge We Build Denmark. Klimapartnerskabets organisationer har afholdt flere webinarer og workshops som fx:

- Webinar om Smart City, DI, 16. marts 2021
- Webinar om Smart City, Dansk Erhverv og KL d. 26. oktober 2020

Engagementet er dog meget forskelligartet på tværs af det kommunale landkort, og indsatsen drives af nogle få kommuner. Til efteråret åbner en tilskudspulje på 150 mio. kr. til energiforbedringer i regioner og kommuner, hvor der bl.a. er mulighed for at søge om tilskud til

digitale løsninger til databaseret energiledelse, herunder løbende dataindsamling og -behandling. Det er et godt skridt, men der mangler fortsat en samlet national tilgang, der sikrer, at alle 98 kommuner bidrager til indsatsen.

Klimapartnerskabet har derfor både i 2020 og i 2021 anbefalet at skabe en forpligtende ramme for indførelse af Smart City & Community-løsninger i regeringen og KLs årlige økonomiaftaler. Det har parterne undladt, også i den seneste aftale indgået i juni 2021. Det anbefales fortsat, at regeringen og KL indgår aftale om en samlet tilgang til at indføre Smart City & Community-løsninger på landsplan.

CASE: LAVERE OG MERE FLEKSIBELT ENERGIFORBRUG MED IOT OG KUNSTIG INTELLIGENS PÅ FUNDER SKOLE

På Funder Skole i Silkeborg har man høstet gode erfaringer med datadrevet energistyring af opvarmning ved hjælp af kunstig intelligens og IoT-sensorer til monitorering af bygningerne. Dette er sket i et samarbejde mellem Silkeborg Kommunes Ejendomme, Vitani, Priva og er medfinansieret af ELFORSK-midler. Oktober er en af de mest udfordrende måneder for effektiv energistyring pga. det typisk bratte skifte i vejret: her opnåede skolen at spare 26 pct. i energiforbruget (hhv. oktober 2019 og oktober 2020). Der er ca. 1100 skoler og 4000 daginstitutioner i Danmark, så potentialet er betydeligt.

Standardiserede nøgletal i klima- og miljørapportering (forslag 3)

Hvis Danmark skal være foregangsland for klimaløsninger og grøn omstilling, er der brug for et fælles sprog for klima- og miljøpåvirkning i virksomheder og offentlige myndigheder. Klimapartnerskabet har derfor efterlyst en ramme for standardiserede og internationalt anerkendte nøgletal for klima og miljødata – svarende til finansielle nøgletal til vurdering af den økonomiske værdiskabelse i en virksomhed – og i tråd med EU's nye regler for grønne investeringer og Kommissionens arbejde med en taksonomi, der bl.a. skal afklare, hvad der forstås ved en grøn investering.

Klimapartnerskabet har derfor anbefalet at tage initiativ til at udvikle og udbrede internationalt accepterede standarder for klima- og miljørapportering i både erhvervslivet og i den offentlige sektor i løbende og tæt dialog med erhvervslivets aktører. Herunder har partnerskabet opfordret til, at nøgletallene skal være attraktive og anvendelige - også for de mindre og mellemstore virksomheder (SMV'erne).

Klimapartnerskabet har i afrapporteringen forpligtet sig på at følge op på anbefalingen om at udvikle og udbrede internationalt accepterede standarder for klima- og miljørapportering. Dette er efterfølgende sket via et projekt i Grønt Erhvervsforum om fælles metode for klimarapportering, der ledes af Finans Danmark og er bredt forankret i både erhvervslivet og den finansielle sektor med repræsentation fra både de 12 klimapartnerskaber og de største organisationer. Dansk Erhverv har deltaget på vegne af klimapartnerskabet for service, it og rådgivning.

Klimapartnerskabet for rådgivning, it og service opfordrer regeringen til at følge op på anbefalingerne fra projektgruppen, der i marts 2021 blev præsenteret for Grønt Erhvervsforum, herunder at sikre følgende punkter:

- Fælles standarder og metoder
- Flere og bedre data
- Flere værktøjer og bedre vejledning
- Mere proaktiv indsats i EU

Klimapartnerskabet opfordrer også regeringen til at gå aktivt ind i en indbyrdes koordinering af de mange nationale og internationale initiativer, som er på vej. Ellers er der risiko for, at en lang række metoder og systemer vil blive udviklet parallelt og ukoordineret. Konkret opfordres regeringen til at hente inspiration i Storbritannien og Australien, hvor man allerede på nuværende tidspunkt har indført standardiseret rapportering for de største virksomheder og offentlige myndigheder.

Af sektorens øvrige initiativer kan nævnes:

- HORESTA har nedsat en CO₂-arbejdsgruppe med Arp-Hansen, BCHG, Radisson, Green Solution House og Saltoftehus, som sammen skal finde de bedste værktøjer og løsninger i samarbejde med Erhvervsstyrelsen, som har modtaget midler til forbedring af CO₂-beregneren på Virksomhedsguiden.dk.
- Danske Forlag har igangsat et projekt, der skal hjælpe branchen med at blive mere bæredygtig og formulere et fælles sprog om klimaaftryk.³
- Dansk Erhverv har gennemført en større medlemsundersøgelse, der viser, at vi ser ind i en markant stigende efterspørgsel efter grønne produkter og services; at rapportering aktivt kan understøtte en sådan markedsbaseret grøn omstilling; at der samtidig ikke er bred enighed om fælles opgørelses- og rapporteringsmetoder.⁴

CASE: SINATUR HOTELS SOM DANMARKS FØRSTE CO₂-NEUTRALE HOTELKÆDE

Sinatur Hotels har i 2020 vundet EU's miljøpris, og de har kortlagt deres CO₂-udledning efter den internationale standard Greenhouse Gas Protocol (GGP). Resultaterne er lovende, og de har nu udsigt til at blive CO₂-neutrale og kunne kalde sig Danmarks første CO₂-neutrale hotelkæde.

Indkøb som forandringsmotor – offentlige prioriteter kan flytte og skabe private markeder (forslag 4)

En målrettet indsats for at fremme grønne offentlige indkøb rummer en positiv klimaeffekt, men også potentialet til at skabe nye grønne løsninger og virksomheder, der fremtidssikrer Danmarks internationale konkurrenceevne. Den offentlige indkøbsmuskel kan være en kæmpe katalysator for grøn innovation i den grønne omstilling. Det har erfaring fra fx vindmølle- og høreapparatsindustrien vist.

³ <https://borsen.dk/nyheder/baeredygtig/virksomheders-klimaarbejde/lindhardt-og-ringhof-onsker-et-faelles-sprog-co2-er-lidt-en-ny-valuta>

⁴ <https://borsen.dk/nyheder/baeredygtig/virksomheder-farer-vild-i-klimarapportering>

Grønne og mere klimarigtige offentlige indkøb vil sikre ressourceeffektivitet i dag, men også et konkurrencedygtigt erhvervsliv i morgen. Undersøgelser viser, at virksomheder er klar til at bidrage med grønne løsninger, men de oplever, at den offentlige efterspørgsel efter grønne og klimarigtige løsninger lader vente på sig.⁵ I praksis hersker der fx en nulfejlskultur blandt offentlige bygherrer, hvilket modvirker den ønskede innovation og grønne omstilling.

Aktørerne i Klimapartnerskabet har sat fokus på potentialet i og mulighederne for at skabe grønne offentlige indkøb gennem en række aktiviteter som fx:

- Offentlig-privat topmøde 2020: Sammen om grønne løsninger. KL, Danske Regioner, Forum for Bæredygtige Indkøb og Dansk Erhverv, 11. marts 2020
- Grøn konkurrence i udbud, webinar hos Dansk Erhverv, 9. juni 2021
- DI og KL's fælles webinarer i sommeren 2020: Bæredygtige offentlige indkøb – sådan!
- DI's Guide til grønne offentlige indkøb i praksis fra 2020

Regeringen præsenterede i efteråret 2020 'Grønne indkøb for en grøn fremtid'. Med strategien blev det klart, at offentlige indkøb kan og skal spille en rolle i den grønne omstilling. Men strategien er baseret på en høj grad af frivillighed, og mange tiltag gælder kun for staten – og dermed ikke kommuner og regioner. Den udstrakte grad af frivillighed, der er i forhold til grønne offentlige indkøb, koblet med manglende viden, manglen på fælles målestok og et kompetenceefterslæb, hæmmer udbredelsen og fremdriften.

Der er et behov for, at frivillighed erstattes af bindende mål, og at der arbejdes for at etablere en ensartet tilgang, også under hensyntagen til EU's taksonomiarbejde, til måling og monitorering af indkøb på tværs af det offentlige. Det er dog afgørende, at det ikke indebærer

øgede administrative byrder for virksomhederne. Derfor bør eventuelle kriterier for bæredygtighed udarbejdes i tæt dialog og samarbejde med erhvervsorganisationerne og virksomhederne.

CASE: DE FORENEDE DAMPVASKERIER A/S LEVERER GRØN LØSNING EFTER UDBUD OM VASK

Frederiksberg Kommune og Gladsaxe Kommune stiller grønne krav i udbud om vask og levering af plejehjems-borgernes tøj. DFD løser opgaven med miljøvenlig og eldrevne distribution af vasketøjet, der er et resultat af et ambitiøst udbud med fokus på en bæredygtig udvikling.

Grønnere transport ad mange veje (forslag 5)

Klimapartnerskabet anbefalede at sætte klare politiske målsætninger for brug af digitale og kloge løsninger for at undgå unødvendig transport og samtidig sikre mere grøn transport i fremtiden. Nedlukningen af vores samfund under coronakrisen har skabt digitale hjemmearbejdspladser i et hidtil ukendt omfang og elimineret dele af vores transportbehov. I takt med, at samfundet åbner op igen, er det vigtigt at holde fast i vores erfaringer og fortsætte brugen af digitalt hjemmearbejde, hvor det giver mening. I nogle tilfælde kan lange rejser erstattes af digitale møder, og lægekonsultationer fx gennemføres elektronisk. Regeringen opfordres derfor til at handle på denne anbefaling i lyset af erfaringerne fra coronakrisen.

For den del af transporten, der ikke udgår som led i digitaliseringen, må der i stedet igangsættes andre initiativer. Her kan elektroniske løsninger være med til at skabe en mere effektiv og grøn transport. I dag skønnes det, at 99% af den danske transportaktivitet benytter papirbaseret fragtbreve på et eller flere tidspunkter i transportkæden. Muligheden for at erstatte papirarbejde med elektroniske fragtbreve (eCMR) kan sænke både de administrative omkostninger og klimaaftrykket for transportvirksomhederne. Kravene for dokumentation ved national

⁵ Fx <https://www.danskerhverv.dk/siteassets/mediafolder/dokumenter/01-analyser/analysenotater-2020/30-virksomhederne-er-klar-til-gronne-krav-i-offentlige-udbud.pdf>

og international transport er styret af en række internationale konventioner og lovkrav, og en øget overgang til digitale løsninger for transportsektoren kræver derfor et politisk indgreb.

Der er ligeledes et uforløst potentiale i en langt større digitalisering af transport- og logistikerhvervets flådestyring. Internationale studier viser, at der typisk er en reduktion på mellem 5 og 20 procent for de samlede transportomkostninger ved at gå fra manuelle til automatiske værktøjer til transportoptimering.⁶ Det betyder herunder, at man kan optimere vareleverancerne til erhverv og brugere samt skabe eksempelvis mindre tomkørsel. Det kan oversættes direkte til reduktioner i CO₂-udledning. For at udnytte det fulde potentiale i en mere digitaliseret og effektiv transport, opfordres regeringen til at følge partnerskabets anbefalinger om bl.a. at frigøre adgangen til anonymiseret data af danskernes forbrug af for eksempel logistikløsninger, samt afsøge mulighederne i at anvende avanceret nye teknologier (AI, 5G mv.).

Derudover skal der i samarbejde mellem det offentlige og logistikerhvervet udvikles et rammenetværk for datadeling. Konkurrenceregler og datalovgivning hindrer i dag muligheden for, at virksomheder i større grad kan koordinere vareleverancer og dele data med hinanden.

På transportområdet er der siden klimapartnerskabernes afrapportering gennemført en omlægning af registreringsafgiften, der understøtter køb af flere grønne køretøjer, og der er indgået aftale om øget anvendelse af bæredygtige biobrændstoffer i benzin og diesel gennem et nyt fortrængningskrav. Efter ønske fra branchen er det også besluttet at gennemføre to analyser af muligheden for at øge vægt og dimensioner for lastbiler, så man dels kan øge vægten til alternative drivmidler (batterivægt), og øge lastbilens vægt så den kan transportere mere gods, og øge lastbilsvognstogens længde så der kan transporteres mere gods med samme energiforbrug.

Klimapartnerskaberne for lufttransport har opfordret til at oprette en luftfartens klima-

fond, og klimapartnerskabet for landtransport har opfordret til at give tilskud til køb af grønnere lastbiler på fx el, brint eller biogas. Dette vil også understøtte en grøn omstilling af transportsektoren. I udspillet er bl.a. også forslag om øget vægt og dimensioner, og bedre mulighed for levering uden for myldretiden.

CASE: DIRECTLY SKAL MINDSKE TOMKØRSEL MED GODS

DiRECTLY er et forskningsprojekt, der forsøger at skabe en digital platform, som kan mindske tomkørsel med gods. I dag oplever transport- og logistikvirksomheder, at de ved eks. ekspresleverancer er nødsaget til at køre med næsten tomme vognlæs, så omkring 24 pct. af alle kørte lastvognskilometer i EU er tomkørsel.⁷ Det skaber et større CO₂-aftryk på transporterede varer. Med DiRECTLY arbejder en række transport- og logistikvirksomheder, herunder Dansk Erhverv og Aalborg Universitet, sammen på at skabe digitale løsninger, hvor man eksempelvis kan dele information om ruter og leveringer og dermed koordinere vareleverancen i større grad.

CASE: POSTNORD A/S HAR REDUCERET CO₂-UDSLIPPET MED 67% PÅ 10 ÅR

På 10 år har PostNord nedbragt sin udledning af CO₂ med 67 %. Udviklingen er især drevet af optimeringer, der har haft stor effekt på forbruget af el, varme og brændstof. Den voksende e-handel giver udfordringer, men PostNord fortsætter med at tage ejerskab på den grønne agenda:

Navnlig siden 2020 har virksomheden:

- Pakket mest muligt i bilerne og derved reduceret CO₂-udledning
- Fremover vil PostNord satse på eldrevne cykler - Cargo Bikes - i de større byer
- Cargo Bikes giver både bedre fremkommelighed og større fleksibilitet
- Med Cargo Bikes vil ca. hver tredje pakkebil kunne fjernes fra byerne

⁶ Gudmundsson, Concito, januar 2020, Dekarbonisering af den tunge transport, pp. 40.

⁷ <https://vbn.aau.dk/da/projects/directly-databased-real-time-collaborative-logistics-system-151-m>

Anvend overskudsvarme fra datacentre (forslag 6)

Klimapartnerskabet har anbefalet en række tiltag for at fremme udnyttelsen af overskudsvarme fra bl.a. datacentre. Der er indgået en politisk aftale, der pr. 1. januar 2021 indebærer, at afgiften på elbaseret overskudsvarme bortfalder, og overskudsvarmeafgiften fjernes, hvis overskudsvarmen er certificeret.

Klimapartnerskabets aktører har samtidig fokus på mulighederne i anvendelse af overskudsvarme i samarbejde med virksomheder og myndigheder på workshops og konferencer. Fx kan nævnes:

- Fremtidens datacenter: Nye krav til grøn omstilling, 5G og digital vækst. Dansk Erhverv, Datacenterindustrien og IT-Branchens konference, 29.9.2020.

Der udestår dog en aftaleordning og prisregulering af overskudsvarme, der skal gøre det attraktivt og økonomisk bæredygtigt at investere i de anlæg, som sikrer udnyttelse af overskudsvarme. Fjernvarmeselskaberne tøver mange steder med at tage imod overskudsvarmen fra datacentre og industri, så vi er langt fra at være i mål, hvad angår anvendelse af overskudsvarme.

Bæredygtige bygninger (forslag 7)

Klimapartnerskabet for service, it og rådgivning anbefalede regeringen at overveje, hvorledes en bæredygtighedsklasse med progressivt stigende krav til klimapåvirkninger fra 2020 til 2025 og fra 2030 ved nybyggeri, ombygninger og renoveringer kan medvirke til at mindske byggeriets klimapåvirkninger. Her har regeringen taget et godt skridt med at opstille klimamål i bygningsreglementet.

Der er dog stemmer i branchen, der mener, at de indikerede reduktionsmålsætninger er for uambitiøse i forhold til, hvad de allerede nu kan levere. Derfor bør målsætningerne frem mod 2030 tages op til revurdering, når resultaterne fra den frivillige bæredygtighedsklasse foreligger ved udgangen af 2022. I samme diskussion kan det tages op, om kravene skal differentieres mellem forskellige bygningstyper og -stør-

relser. På linje med partnerskabets forslag 1 er interesse for at få adgang til data om sammenhænge mellem totaløkonomi og klimamål i byggeriet belyst gennem adgang til data.

Adgang til risikovillig grøn kapital (forslag 8)

Klimapartnerskabet har peget på, at adgangen til risikovillig kapital i de tidlige udviklingsfaser bør øges for at skabe et sammenhængende økosystem for investeringer i grønne forretningsideer og teknologier samt sikre den fornødne kapacitetsopbygning for tiltrækning af tilstrækkelig privat kapital til grønne virksomheder.

Herunder har partnerskabet peget på et behov for opbygning af grønne venture- og kapitalfonde. Der er sket fremskridt på området, idet Vækstfonden har fået stillet flere midler til rådighed til grønne investeringer. I den forbindelse har Vækstfonden været med til at kapacitetsopbygge grønne investeringer i det private marked ved at medfinansiere oprettelse af følgende fonde med grønt fokus: Antler (50 mio. kr. fra Vækstfonden), Rockstart AgriFood (samlet fond på 164 mio. kr. med bl.a. Vækstfonden i regi af Danmarks Grønne Fremtidsfond) og 2150, som er en ny grøn venturefond med bl.a. Novo Holdings, Chr. Augustinus Fabrikker og Danmarks Grønne Fremtidsfond i ryggen.

Der er også sket fremskridt i forhold til partnerskabets forslag om finansiering af tidlige udviklingsfaser og vækst.

Regeringen har i forbindelse med eksportpakken afsat en éngangsbevilling, bestående af en tabsramme på 35 mio. kr. til en grøn matchfinansieringsordning i Vækstfonden. Ordningen skal matche privat finansiering af innovative grønne virksomheder med risikovillig, offentlig finansiering. Der vil dog fortsat være behov for grøn matchfinansiering i fremtiden. Derfor foreslår vi at forlænge ordningen med en årlig bevilling på finansloven til den grønne matchfinansieringsordning over en tre- til femårig periode på 35 mio. kr. årligt. Det bør desuden overvejes at øge tabsrammen, hvis ordningen efterspørges tilstrækkeligt.

Stærke mærkningsordninger og ny viden om klimaaftrykket (forslag 9)

Certificeringer, mærkningsordninger og viden om klimaaftrykket er hjørnestene i at skabe fremdrift og incitament til den bæredygtige omstilling. Klimapartnerskabet anbefalede regeringen at iværksætte en kortlægning og synliggørelse af anerkendte private såvel som offentlige mærkningsordninger med relevans for klimadagsordenen. Klimapartnerskabet foreslog også, at man igennem partnerskabsmodeller med offentlig støtte styrker eksisterende standarder og mærker og kortlægger nye behov. Forslagene om mærkning skal ses i forlængelse af anbefalingerne i forslag 3 om standardiserede nøgletal i klima- og miljørapportering.

Siden lanceringen af klimapartnerskabet har sektoren særligt arbejdet med synliggørelse og udbredelse af mærkningsordninger. Her kan f.eks. nævnes:

- Antallet af Green Key virksomheder i Danmark er samlet steget med 30 hoteller, hostels og konferencesteder fra 145 til 175 turistvirksomheder. Samtidig indføres krav om CO₂-beregning og målrettet indsats i forhold til CO₂ i Green Key kriterierne for 2022 i både Danmark og resten af verden.
- Green Restaurant er lanceret med flere kategorier, som foreslået i klimapartnerskabet, og Green Camping spredes nu på campingpladser, der har øget fokus på bæredygtighed. VisitDenmark, VisitVejle og Destination Himmerland er blevet mærket med Green Tourism Organization, som dermed slutter sig til Wonderful Copenhagen, Copenhagen Visitor Service, VisitAarhusregionen og Destination Nord, der allerede havde mærket.
- Antallet af idrætsanlæg med Green Sport Facility er steget med 10 til 82. Med midler fra Erhvervsfremmebestyrelsen samarbejder HORESTA med Foreningen af Forlystelsesparker (FFD), Organisationen Danske Museer (ODM) og VPAC om udvikling af mærkningsordningen "Green Attraction". I samme

forbindelse har FFD etableret et bæredygtighedsnetværk, som i øjeblikket mødes hvert kvartal.

- Dialog om flere klimakrav i Svanen og EU-Blomstens kriterier i mærkeordningernes respektive beslutningsorganer.
- Samarbejde i regi af Miljøministeriets Forum for Bæredygtigt Indkøb til private og offentlige indkøbere om vejledning i, hvordan man ud fra samtlige anerkendte og offentlige mærker på det danske marked (60 stk.) kortlægger, hvilke der er relevante i forhold til miljø, klima, social og sundhed.
- Udvikling af en generel oversigt over alle anerkendte private og offentlige mærkeordninger (omkring 55 stk.), der bruges i Danmark, og som arbejder med miljø og klima.
- Udvikling af generel oversigt over internationale mærkeordninger (19 stk.) også inden for miljø og klima, der understøtter virksomheders eksportbehov.

Regeringen har siden lanceringen af partnerskabet støttet udvikling af en vejledning, der støtter offentlige og private indkøbere med at bruge anerkendte mærkeordninger i deres forretning. Erhvervslivet har taget initiativ til dette i regi af Miljøministeriet, hvorfor regeringen støtter det arbejde. Initiativet vil give indkøbere bedre forståelse og indblik i relevante mærkeordninger i forhold til deres indkøbsområder. Vejledning til alle relevante anerkendte mærkeordninger vil øge udvalget af certificerede produkter, indkøbere kan vælge imellem, og bidrage til større efterspørgsel og yderligere stimulering af udvikling af grønne produkter.

Regeringen bør med udgangspunkt i erhvervslivets generelle overblik over relevante mærkeordninger bidrage til, at der skabes sektorfokuserede kortlægninger. Regeringen bør sikre, at de offentlige mærker, Svanen og Blomsten, reviderer sine standarder for at indføre flere og bedre klimakriterier, der også muliggør beregning af klimaeffekten ved at certificere produkter med Svanen og Blomsten. Klimapartnerskabet opfordrer fortsat regeringen

til at igangsætte et pilotprojekt til udvikling af en model for en klimaberegner, der kan kobles på og certificere eksisterende standarder og mærkningsordninger. Udgangspunktet er, at det ikke må indebære øgede administrative byrder for virksomhederne. Derfor bør evt. klimaberegneren og klimakriterier for bæredygtighed udarbejdes i tæt dialog og samarbejde med erhvervsorganisationerne og virksomhederne.

CASE: KLIMASCORE GUIDER VEJ TIL KLIMAVENLIGE HOTELLER

Klimascore hjælper rejsende og virksomhedsindkøbere med at vælge klimavenligt hotel og konferencested baseret på CO₂-fakta. Det er udviklet med input fra førende klimaekspertter fra DTU og Concito. Det drives af danskejede Conscious Convenience ApS og samarbejder med Momondo Climate Award. I 2021 blev Scandic Aarhus City kåret som det mest klimavenlige hotel i Danmark.

CASE: NYT LUFTHAVNSHOTEL MED SOLENERGI

Comfort Hotel Copenhagen Airport slog dørene op i maj 2021 og er af Bygningsklasse 2020 (lavenergiklasse). Det har blandt andet installeret cirka 500 m² solceller på hotellets tag og forventes at blive ISO-14001 certificeret ligesom de øvrige hoteller i Nordic Choice hotelkæden.

CASE: DEAS GENNEMFØRER NY, GRØN CERTIFICERING AF OVER 30 EJENDOMME I DRIFT I 2021

Kunderne efterspørger i stigende grad at få deres ejendomme certificeret i forhold til bæredygtighed. DEAS' bygherrerådgivere er klar til at håndtere den nødvendige indsamling af data og dokumentation, så bygninger kan opnå den anerkendte DNGB-certificering. Den

nye certificering bygger på ni kriterier inden for miljø, økonomi og sociale aspekter og kan potentielt set føre til et gennembrud for bæredygtighed i eksisterende ejendomme.

Øget synlighed og markedsføring af Danmark som en bæredygtig destination og danske bæredygtige løsninger (forslag 10)

Dansk turisme er langt, når det gælder bæredygtighed og klimahensyn. For at understøtte og videreudvikle Danmarks position på området foreslog klimapartnerskabet regeringen at øge og fokusere markedsføringen af Danmark som en bæredygtig og klimavenlig destination og at sikre dette i den kommende nationale strategi for bæredygtig turisme.

Som følge af coronapandemien har midler til markedsføring hos virksomhederne været begrænsede. Den brede nedlukning af Danmark ad flere omgange samt grænselukninger har for mange også betydet et midlertidigt skift i markedsføringsfokus fra udenlandske til danske turister. Antallet af miljømærkede turistvirksomheder har dog fortsat været stigende, hvilket styrker Danmarks bæredygtige brand. Nogle virksomheder med ressourcemæssigt overskud har ligefrem brugt nedlukningsperioderne til at revidere og revitalisere deres produkter og hjemmesider med bæredygtighed i fokus.

Under coronapandemien har Det Nationale Turismeforums arbejde med at udvikle en national strategi for bæredygtig turisme stået i bero, men det blev i starten af 2021 genoptaget. HORESTA har i den forbindelse foreslået,

at der etableres en natur- og klimafond for turisterhvervet, mens Dansk Erhverv har foreslået en lempelse af VisitDenmark og øvrige Visitororganisationers krav om privat medfinansiering til markedsføringen.

Wonderful Copenhagen har fået midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til at gøre hovedstaden den grønneste i verden. Det foregår i projektet "Sustainable Choice CPH", hvor også Dansk Erhverv, HORESTA og Danske Restauranter og Cafés deltager. Projektet vil via produktudvikling, certificering og kommunikation vise virksomhederne i hele turismeværdikæden, hvordan de i praksis kan omsætte bæredygtighed til forretning, oplyses det.

Klimapartnerskabet anerkender regeringens tiltag under coronakrisen for at støtte turist- og oplevelseserhvervet. Klimapartnerskabet kvitterer også for regeringens støtte til genopretningsplanen for hovedstadens turisme, Comeback Copenhagen, der er blevet til i tæt samarbejde mellem Erhvervsministeriet, Københavns Kommune og Wonderful Copenhagen. Planen har bæredygtighed som et helt centralt greb i genopretningen.

Samtidig opfordrer klimapartnerskabet til, at regeringen i den kommende nationale strategi sørger for at integrere arbejdet og anbefalingerne fra Regeringens Genstartsteam fra 2020 samt sikrer koordination til de projekter, der er finansieret og igangsat det forgangne år i destinationsselskaberne, VisitDenmark, i regi af omstillingspuljen og via Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse m.v. Også anbefalingerne fra genstartsteamet på kulturministeriets område bør medtænkes.

Klimapartnerskabet opfordrede også regeringen til at øge sammentænkningen af eksportindsatser og turismemarkedsføring. Eksportindsatser og internationale erhvervsfremstød har været begrænsede under coronapandemien. Klimapartnerskabet opfordrer til, at arbejdet genoptages i takt med, at grænserne åbnes.

CASE: VILLA COPENHAGEN SATSER PÅ BÆREDYGTIG LUKSUS

Hotellet Villa Copenhagen, som åbnede i foråret 2020, har dedikeret sig til at arbejde strategisk med FN's verdensmål med ambitionen om at løfte barren for, hvad det vil sige at

være et bæredygtigt hotel. Hotellets mange bæredygtige løsninger og oplevelser bruges aktivt i markedsføringen under det, som hotellet kalder *conscious luxury* – på dansk bæredygtig luksus. Villa er en del af Nordic Choice hotelkæden, som driver mere end 200 hoteller i Norden, og hotellet fungerer derfor også som et bæredygtigt fyrtårn for hele kæden.

Det bæredygtige måltid og mindre madspild (forslag 11)

Foodservicesektoren, der serverer måltider uden for hjemmet, har stor erfaring med at mindske madspild. Når det gælder bæredygtige måltider, er der stadig rum for videnopbygning samt råd og værktøjer til valg af råvarer. Klimapartnerskabet anbefalede derfor bl.a., at der skulle oprettes et videncenter for bæredygtig mad og måltider og udvikles en klimaberegner for måltider til brug i professionelle køkkener.

Sektoren selv har bl.a. lanceret Green Restaurant, der er et målrettet miljømærke for spisesteder, og en lang række virksomheder bakker aktivt op om de nye officielle kostråd, der både tager hensyn til sundhed og klima, som blev lanceret i begyndelsen af 2021. Desuden kan der peges på følgende initiativer:

- HORESTA har holdt en række arrangementer og webinarer med fokus på bæredygtig mad og er partner i projektet herom med Landbrug og Fødevarer Bornholm samt Restore Restaurant.
- HORESTA er engageret i tænketanken ONE/THIRD, hvor der arbejdes på at nedbringe madspild. Samtidig sidder HORESTA i Rådet for sund mad, der arbejder for at fremme de nye og mere klimavenlige kostråd.
- HORESTA har gennemført en kampagne "Elsker mad & reducerer spild", som nåede ud til hele branchen ved at dele gode eksempler, råd og opskrifter.

Siden klimapartnerskabet afleverede sine anbefalinger til regeringen, har tænketanken CONCITO udviklet den store klimadatabase med offentligt tilgængelige data for klimaaf-

tryk på 500 af de mest almindelige fødevarer-kategorier i Danmark, som alle virksomheder frit kan anvende, og som flere virksomheder allerede anvender over for deres kunder. Men virksomhederne efterspørger fælles og offentligt tilgængelige data for klimaaftrykket fra fødevarer, så sektoren kan tilbyde bæredygtige måltider med udgangspunkt i samme grundlag, fx i klimaberegninger af indkøb. Derfor bør regeringen sikre, at der hurtigst muligt kommer offentligt tilgængelige og officielle data for klimabelastningen på en lang række fødevarer, som virksomhederne frit kan bruge til både at fremme klimavenlig adfærd hos forbrugere, og i forhold til professionelles indkøb, herunder også offentlige indkøb. Det gælder fx arbejdet med forbedring af CO₂-beregneren på Virksomhedsguiden.dk.

Madspild er et andet vigtigt indsatsområde, som klimapartnerskabet også har fokus på, og her er Dansk Standard sammen med en række organisationer og virksomheder i gang med at udarbejde en international ISO-standard for måling af madspild, ligesom madspildstænkertanken Onethird under Fødevareministeriet i samarbejde med virksomheder har udarbejdet guidelines til, hvordan madspild og reduktionen heraf måles.

CASE: COMWELL TIL KAMP MOD MADSPILD

Hotelkæden Comwell har brugt nedlukningsperioden under pandemien til at finjustere deres bæredygtighedstiltag og lanceret en to-dages bæredygtighedsuddannelse af samtlige medarbejdere. De har benchmarket deres 18 hoteller og konferencesteder op imod hinanden i forhold til madspild og har på tværs af kæden delt viden om tiltag og succeser. Deres mål er blandt andet at kunne benchmarke sig op imod andre danske hotelkæder, og indtil

videre er Scandic Hotels og Sinatur hotellerne med i samarbejdet.

CASE: ISS FACILITY SERVICES A/S INDGÅR SAMARBEJDE MED MADSPILDSFIRMAET TOO GOOD TO GO I SINE 250 KANTINER

Nye anretningsmetoder og ændrede rutiner i kantinerne har skubbet til spildprocenten, men nu prøver ISS at nå længere ned med et nyt samarbejde med den danske madspildsapp Too Good To Go. Hos servicegiganten bliver 5 til 10 pct. mad smidt ud. Det niveau er ISS nået efter fem års indsats. Slutmålet er helt at udrydde madspild i koncernen.

Fremme cirkulær økonomi gennem mindre spild, og forbedret affaldssortering, genbrug og genanvendelse (forslag 12)

Klimapartnerskabet pegede i forslag 12 på forandringer i affaldsmarkedet. Under en overordnet anbefaling om at ensrette affaldsmarked og øge investeringsvilligheden i genanvendelsessektoren gennem en markedsudsættelse af affaldet foreslog klimapartnerskabet en række konkrete initiativer; sorteringskrav mhp. at øge kvaliteten og mere genanvendelse frem for forbrænding, som, vi i dag kan kvittere for, er politisk vedtaget.

Organisationerne bag klimapartnerskabet er også i gang. HORESTA har fx indgået et sektorsamarbejde med miljøminister Lea Wermelin om reduktion af plast i take-away. I den forbindelse er der nedsat et netværk "Better Product – Less Plastic", som sammen skal finde gode alternativer og sikre bedre genanvendelse af take-away-emballage og

service. HORESTA arbejder også med cirkulær økonomi i forbindelse med projekt Bæredygtig Bundlinje 2.0.

Derudover driver Dansk Industri et netværk for cirkulær økonomi, der har til formål at skabe en platform for virksomheder, der har interesse i eller arbejder med cirkulær økonomi og ønsker at indgå i faglige drøftelser og samtidig modtage relevante oplysninger på området. Dansk Industri deltager desuden i styregruppen for Grøn Cirkulær Omstilling, den europæiske plastpakt og det nationale partnerskab for tekstil, som skal medvirke til at udvikle løsninger til genanvendelse af tekstil.

Endelig har IT-Branchen fokus på, hvordan IT- og televirksomhedernes eget klimaaftryk kan nedsættes via grøn omstilling og bæredygtige forretningsmodeller. I foråret 2021 kom det blandt andet til udtryk ved to events, hvor der blev stillet skarpt på, hvordan man kan monitorere og dokumentere energieffektivitet og CO₂-aftryk på IT-området og skabe en mere bæredygtig udvikling og anvendelse af produkter og services.

Der er brug for en dansk satsning, hvis ambitionen om mere genanvendelse, nye danske grønne jobs og et Danmark i den grønne førertrøje skal realiseres. Det vedrører fx plast og tekstil samt byggematerialer, hvor potentialet er meget stort. Forudsætningen for at genanvende mere plast er, at producenterne vil købe og bruge den til produktion af nye varer. I dag er den genanvendte plast dyrere end den jomfruelige plast. Derfor anbefaler klimapartnerskabet, at genanvendelsesmarkedet stimuleres ved at undtage den genanvendte plast for plastafgiften.

CASE: GENANVENDELSE AF PLAST FRA HUSHOLDNINGERNE

Genvindingsvirksomheden Ragn-Sells genanvender plast fra husholdningerne. Den sorteres, oparbejdes og kan bruges i produkter som fx bæreposer, dunke og beholdere, hvorved jomfruelige råstoffer og miljøeffekter ved råstofbearbejdningen spares. Genanvendt plast fra husholdningerne er dog ressourcetrængende at oparbejde og ofte forholdsmeget dyrere i forhold til den jomfruelige plast. Salling er en af de virksomheder, der genanvender plast til bæreposer. Da genanvendt plast ikke har samme styrke som ny plast, sikres hold-

barheden ved at bruge 15 pct. mere materiale, hvilket resulterer i dyrere poser. En undtagelse fra plastafgiften for genanvendelig plast kan afhjælpe denne barriere.

Det er politisk besluttet at indsamle tekstil tre år tidligere i Danmark, end hvad EU foreskriver. Genanvendelsesmuligheder er dog ikke til stede i EU, og der er brug for en teknologisk udvikling. Danmark har med en ambitiøs OPP-satsning mulighed for at skabe sig en frontløber position og udnytte sin gode placering i Nordeuropa og bidrage til EU's genanvendelse af tekstil. Regeringen har nedsat et Partnerskab omkring dette, som bør styrkes med offentlige forskningsmidler. Det er væsentligt at undersøge bredden og dybden af de rammevilkår, der skal være til stede, for at virksomhederne placerer deres investeringer i netop Danmark, lige så vel som det skal være en politisk ambition at realisere de nødvendige rammevilkår for tekstilgenanvendelse i Danmark med de grønne arbejdspladser og den salgbare 'know-how', der følger med.

CASE: SAMARBEJDE OM GENANVENDELSE AF TEKSTILER

Teknologisk Institut har i foråret 2021 samlet en gruppe centrale virksomheder, som vil flytte grænserne for genanvendelse af tekstiler, hvor også vaskeribranchen er repræsenteret. Slidt, ødelagt eller nye tekstiler, der kasseres, skal nedbrydes til nye råmaterialer og dermed indgå i et cirkulært kredsløb. BESTSELLER, vaskerivirksomheden Elis Danmark A/S og Designskolen Kolding er med i partnerskabet hos Teknologisk Institut.

CASE: KMD INDGÅR SAMARBEJDE OM GENBRUG AF IT-UDSTYR

Produktion af it-hardware er forbundet med en høj klimabelastning, og en cirkulær omstilling af elektronikforbruget i forhold til levetiden er nødvendigt. KMD har derfor indgået et samarbejde med Nordvirk om at aftage KMD's brugte medarbejder-pc'er, hvorefter Nordvirk vil rense pc'erne for data, opdatere dem og dernæst sælge dem igen. Nordvirk, der er en non-profit-virksomhed med omkring 25 personer med autisme ansat, har specialiseret sig i at genbruge it-udstyr og istandsætter og sælger hvert år omkring 15-20.000 enheder

SMV:Grøn og SMV:Digital leverer praktisk hjælp til omstilling af både forretningsmodeller og fysiske omgivelser for SMV'erne (forslag 13)

Klimapartnerskabet anbefalede at skabe en grøn tvilling til den succesfulde ordning SMV:Digital. Her er regeringen til dels kommet anbefalingen i møde ved at gennemføre særskilte tilskudsrunder i SMV:Digital i 2020 og 2021, hvor SMV'er har kunnet søge tilskud på 25.000-100.000 kr. til privat rådgivning i digitale projekter med fokus på ressourceoptimering, grøn produktudvikling og grøn forretningsudvikling.

Klimapartnerskabets organisationer har bl.a. bidraget til indsatsen ved at informere deres medlemmer om mulighederne for at opnå støtte:

- HORESTA har samlet en oversigt med alle relevante støttemuligheder for SMV'er fordelt på geografi og virksomhedstype, så turistvirksomheder kan finde den rette hjælp. Dette er kommunikeret til medlemmer via nyhedsbrev og webinar om støttemidler
- Dansk Erhverv har fortalt om SMV:Grøn i nyhedsbreve og på webinarer.

Klimapartnerskabet opfordrer til, at SMV:Digital-sekretariatet i Erhvervsstyrelsen samler op på de gode cases og erfaringer med de grønne tilskudspuljer i SMV:Digital med henblik på at fortsætte og styrke indsatsen fremadrettet, så endnu flere SMV'er begynder at efterspørge og anvende bæredygtige, digitale løsninger i deres forretning.

Herudover er et nyt, EU-finansieret virksomhedsprogram på vej med et grønt spor, hvor SMV'er kan søge tilskud til rådgivning, investeringer og tilknyttet kompetenceudvikling, der understøtter virksomhedernes grønne udvikling. Klimapartnerskabet bakker op om denne indsats og opfordrer til, at det grønne spor i virksomhedsprogrammet danner udgangspunkt for et yderligere forlænget SMV:Grøn-program, når EU-finansieringen udløber i 2023.

Regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling

---

Introduktion til regeringens tiltag for at understøtte sektorens grønne omstilling

Service-, IT- og rådgivningssektoren afviger fra de øvrige klimapartnerskaber gennem sin relativt lille udledning, som allerede er reduceret med over 40 pct. siden 1990.

Derfor er sektorens yderligere grønne omstilling i sig selv ikke essentiel for at nå i mål med regeringens forpligtelse ifølge klimaloven om at reducere udledningerne med 70 pct. i 2030 ift. 1990-niveauet. Dog kan klimapartnerskabets anbefalinger bidrage til en bred grøn omstilling af virksomheder og borgere.

Siden klimapartnerskabet for service, IT og rådgivning afleverede sine anbefalinger i marts 2020 har regeringen gennemført en række politiske initiativer, der imødekommer mange af klimapartnerskabets anbefalinger og styrker rammerne for sektorens og andre sektors fortsatte omstilling. Dertil kommer et igangværende arbejde for en række af klimapartnerskabets anbefalinger.

Igangsatte politiske tiltag:

- Aftale om Infrastrukturplan 2035.
- Klimaaftale for energi og industri.
- Grønne indkøb for en grøn fremtid.

Kommende politiske tiltag:

- National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme.
- Digitaliseringsstrategi.

I nedenstående afsnit er en række af regeringens igangsatte og kommende tiltag gennemgået. For en præcis gennemgang af regeringens opfølgning på klimapartnerskabets 13 anbefalinger henvises til bilaget.

Politiske aftaler - Udvalgte igangsatte indsatser

Infrastrukturplan 2035 (juni 2021)

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne blev juni 2021 enige om at gennemføre nye investeringer og initiativer i en fuldt finansieret investeringsplan på transportområdet for perioden 2022- 2035. Aftalens initiativer skal bidrage til, at Danmark hænger bedre sammen, skal være med til at gøre samfundet rigere og skal understøtte en grønnere fremtid.

Infrastrukturplanen indeholder, sammen med de igangværende investeringer, fornyelse og vedligeholdelse, investeringer på transportområdet for i alt ca. 161 mia. kr., hvoraf ca. 64 mia. kr. går til veje, ca. 86 mia. kr. går til jernbaner, og ca. 11 mia. kr. går til en række puljer og øvrige initiativer. Aftalen sikrer bl.a.:

- 3 mia. kr. til at fremme cyklisme i Danmark.
- 910 mio. kr. til klimavenlig asfalt som reducerer bilernes brændstofforbrug.
- 500 mio. kr. til at understøtte udbygningen af ladeinfrastrukturen langs statsvejnettet til elbiler.
- 275 mio. kr. til udrulning af drivmiddeinfrastruktur for den tunge vejtransport.
- 100 mio. kr. til at understøtte øget anvendelse af el-delebiler.

Klimaaftale for energi og industri

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet indgik en klimaaftale med henblik på at udvikle, udbygge og integrere grønne teknologier i energisektoren og industrien, der sikrer en drivhusgasreduktion på 3,4 mio. ton CO₂ i 2030 inklusiv reduktionsbidraget fra Aftale om en klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020.

Aftalen omfatter en lempelse af elvarmeafgiften til EU's minimumssatser, hvorved afgiften for elbaseret overskudsvarme bortfalder. Det fremmer overskudsvarme fra bl.a. datacentre og supermarkeder. Lempelsen er trådt i kraft fra 1. januar 2021.

Der er de senere år indgået flere brede aftaler, der har til hensigt at fremme vilkårene for udnyttelse af overskudsvarme, herunder lempelser af overskudsvarme-afgiften. I september 2021 blev der indgået en opfølgende aftale om fremme af overskudsvarme. Aftalen indeholder en energieffektiviseringsordning (tidligere benævnt aftaleordning), der giver mulighed for fritagelse fra overskudsvarmeafgiften, og en administrativ enkelt prisregulering, der fremmer udnyttelsen af overskudsvarme. Derudover indeholder aftalen en bagatelgrænse for prisreguleringen, som bl.a. kan komme mindre datacentre til gode. Det forventes, at de nye regler træder i kraft den 1. januar 2022.

Strategi for grønne offentlige indkøb

Regeringen offentliggjorde strategien "Grønne indkøb for en grøn fremtid - strategi for grønne offentlige indkøb" i oktober 2020, hvor flere anbefalinger fra Klimapartnerskabet for service, it og rådgivning realiseres. Nedenfor gives en kort beskrivelse af, hvordan Klimapartnerskabets anbefalinger indgår i strategien.

En samlet grøn indkøbspolitik

Klimapartnerskabets forslag om at indføre en grøn indkøbspolitik kan genfindes i den grønne strategis initiativ om at indføre et charter for godt og grønt indkøb, hvor der stilles standarder for indkøb som disciplin. Nogle standarder, som alle statslige organisationer bliver en del af. Kommuner, regioner og selvejende institutioner opfordres også til at tilslutte sig charteret.

Regeringen vil dertil gøre det obligatorisk at vælge et miljømærket produkt eller et produkt, der lever op til tilsvarende krav for udvalgte produktgrupper. Regeringen har som mål, at alle offentlige indkøb skal være miljømærkede, hvis der findes officielle mærkningsordninger, eller skal leve op til tilsvarende krav i 2030.

Sidst har regeringen med den grønne strategi igangsat et arbejde med gradvist at indfase krav til, at statens indkøb af udvalgte landbrugsvarer skal ske afskovningsfrit. Endvidere er der igangsat et arbejde med at stille forslag til krav eller kvalitetskriterier til engangsprodukter og emballage, herunder transportemballage, der skal sikre genanvendelige materialer for engangsprodukter.

ØGET BRUG AF TOTALOMKOSTNINGER, LIVSCYKLUSANALYSER OG FUNKTIONSKRAV I OFFENTLIGE INDKØB

Med den grønne strategi vil regeringen gøre det obligatorisk at anvende totalomkostninger (TCO) som økonomisk prisparameter i forbindelse med statslige indkøb, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. Kravet vil til at begynde med gælde for de 14 indkøbsområder, hvor der findes officielle redskaber til at opgøre totalomkostningerne. Regeringen styrker derudover arbejdet med at udvikle TCO-redskaber til endnu flere indkøbsområder og med at gøre de eksisterende redskaber endnu mere brugervenlige.

STYRKET MARKEDSDIALOG

Med charteret for godt og grønt indkøb vil der indgå initiativer, der har til formål at fremme ordregivernes indkøbskompetencer. Derudover vil regeringen sørge for, at der udarbejdes en juridisk vejledning, der hjælper offentlige indkøbere med at bruge mulighederne i udbudsloven for at varetage grønne hensyn i forbindelse med indkøb af både varer og tjenesteydelser.

Strategien indeholder også en målsætning om at styrke det offentlig-private samarbejde om innovation og ny teknologi bl.a. gennem fremme af øget brug af innovative indkøb og fleksible udbud.

Med økonomiaftalerne for kommuner og regioner blev det desuden aftalt, at der oprettes en enhed, der har til formål at styrke samarbejdet med erhvervslivet om indkøb og udvikling af innovative løsninger til den offentlige sektor.

STYRKELSE AF DET OFFENTLIGES KOMPETENCER INDEN FOR GRØNNE INDKØB

Flere initiativer i den grønne strategi skal sikre, at ordregiverne har de rigtige kompetencer til at foretage grønne indkøb. Regeringen indfører et kompetenceudviklingsprogram for statslige indkøbere. Der udvikles et grundlæggende kompetenceudviklingsforløb for hhv. indkøbere og udbudskonsulenter med det formål at fremme de generelle indkøbsfaglige kompetencer og derigennem kunne opkvalificere kompetencerne på det grønne område. Tilslutning til "Charter for godt og grønt indkøb" indebærer en forpligtelse til at sende relevante indkøbere på uddannelsesforløbet.

Derudover sikrer regeringen, at der udarbejdes yderligere vejledning til at gennemføre grønne indkøb, samt vejledning til virksomhederne om, hvordan de kan dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med miljømærker og grønne standarder. Der oprettes et digitalt værktøj til at finde redskaber til eksisterende, centrale rådgivningsmuligheder, der findes i den offentlige sektor, samt et digitalt værktøj til beregning af totalomkostninger for indkøb.

BENCHMARK AF KOMMUNER OG REGIONER

Der foretages en årlig beregning og fremskrivning af det samlede klimaaftryk af det offentlige indkøb. Der skal dertil udvikles en model, der på sigt skal beregne, hvad effekten vil være af at omlægge til grønnere indkøb. De første beregninger og fremskrivninger færdiggøres i 2. halvår af 2021 med henblik på at kunne opstille et reduktionsmål. Forventningen er, at regeringen har et reduktionsmål klar i slutningen af 2021.

OBLIGATORISKE MINIMUMSKRITERIER FOR BÆREDYGTIGE INDKØB AF FØDEVARER

Initiativet skal sikre mere klimavenlig kost til statsligt ansatte. Desuden stilles krav om mindst 60 pct. økologi i statslige kantiner svarende til sølvniveauet for Det Økologiske Spisemærke. Dertil stilles krav om minimering af madspild.

Politiske aftaler - Kommende indsatser

National strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme

Det Nationale Turismeforum er i gang med at udvikle en ny national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme. Det Nationale Turismeforum samler repræsentanter for turismeerhverv, kommuner, destinationsselskaber, forskning og staten. Som en del af arbejdet skal Det Nationale Turismeforum bl.a. foreslå pejlemærker for bæredygtig vækst i dansk turisme, der balancerer hensynene til en miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed samt initiativer til at styrke dansk turisme. Arbejdet blev sat i gang i slutningen af 2019, men på grund af COVID-19, der har ramt dansk turisme hårdt, er arbejdet forsinket.

Digitaliseringspartnerskab for Danmarks digitale fremtid og kommende samlet digitaliseringsstrategi

Regeringen har den 16. marts 2021 nedsat et digitaliseringspartnerskab for Danmarks digitale fremtid. Partnerskabet består af en formand (Jim Hageman Snabe) og 27 faste medlemmer, der udgøres af topledere og eksperter fra dansk erhvervsliv, arbejdsmarkedets parter, forskningsverdenen, civilsamfundet samt KL og Danske Regioner.

Formålet med digitaliseringspartnerskabet er at understøtte, at Danmark udnytter de teknologiske muligheder, så vi sikrer vækst og et omstillingsparat og robust erhvervsliv, en effektiv offentlig sektor og service af høj kvalitet. Det skal samtidig bidrage til de næste spring i den grønne omstilling, et fortsat fair og lige samfund, og bidrage til at styrke eksporten.

Partnerskabet skal drøfte og komme med anbefalinger i efteråret 2021 til regeringen om, hvordan Danmark udnytter og omsætter mulighederne ved den digitale omstilling, samtidig med at vi bevarer det bedste fra vores velfærdssamfund. Anbefalingerne vil indgå som indspil til regeringens igangværende og kommende strategier og politiske udspil på det digitale område, ligesom de skal bidrage til en samlet digital strategi for Danmark.

BEDRE BEREGNINGSGRUNDLAG

Klimapartnerskabet har fremhævet, at der bør igangsættes et pilotprojekt, hvor der udvikles en model for en klimaberegner. Partnerskabet har peget på, at det bør gøres let tilgængeligt at beregne aftrykket af brugte dele eller produkter frem for nyproducerede elementer.

Erhvervsstyrelsen har igangsat en opdatering af "Klimakompasset" fra 2008 mhp. at gøre det til et brugervenligt værktøj der kan give små- og mellemstore virksomheder lettere adgang til at beregne og rapportere på deres klimaaftryk og igangsætte CO₂-reducerende tiltag.

I slutningen af 2021 forventes en basal version af en webbaseret CO₂-beregner at være klar til brug for virksomheder via virksomhedsguiden.dk. Der vil fortsat være behov for at udvikle videre på klimakompasset, hvilket vil ske i samarbejde med bl.a. erhvervsorganisationer.

Status på opfølgningen på klimapartnerskabets anbefalinger

KLIMAPARTNERSKABET FOR SERVICE, IT OG RÅDGIVNING	
Forslag	Regeringens opfølgning
1	<p>Udnyt potentialet i digitalisering, data, IoT og AI på tværs af sektorer – brug af ny teknologi og lynhurtige forbindelser til at nedbringe vores klimaaftryk</p> <p>Digitaliseringspartnerskab for Danmarks digitale fremtid og kommende samlet digitaliseringsstrategi Regeringen har den 16. marts 2021 nedsat et digitaliseringspartnerskab for Danmarks digitale fremtid. Partnerskabet består af en formand (Jim Hageman Snabe) og 27 faste medlemmer, der udgøres af topledere og eksperter fra dansk erhvervsliv, arbejdsmarkedets parter, forskningsverdenen, civilsamfundet samt KL og Danske Regioner. Partnerskabet skal drøfte og komme med anbefalinger i efteråret 2021 til regeringen om, hvordan Danmark udnytter og omsætter mulighederne ved den digitale omstilling, samtidig med at vi bevarer det bedste fra vores velfærdssamfund. Anbefalingerne vil indgå som indspil til regeringens igangværende og kommende strategier og politiske udspil på det digitale område, ligesom de skal bidrage til en samlet digital strategi for Danmark. Partnerskabets arbejde foregår i følgende fem hovedspor:</p> <p>Spor 1: Fremtidens digitale offentlige sektor. Spor 2: Fremtidens digitale erhverv og arbejdspladser. Spor 3: Bedre mulighed for samskabelse, offentligprivat samarbejde og innovation. Spor 4: Et datadrevet samfund. Spor 5: Danmark i fremtiden.</p> <p>Forlængelse af bredbåndspuljen Regeringen har som led i FL21 (S, RV, SF, Ø, Alt) forlænget bredbåndspuljen i 2021 med 100 mio. kr. i 2021 med henblik på at fremme bredbåndsdækningen i hele landet.</p> <p>Digitaliseringsfonden Regeringen har som led i FL21 afsat 125 mio. kr. årligt i perioden 2022-2025 til en ramme til en digitaliseringsfond for at understøtte digitaliseringen af Danmark. Den konkrete udmøntning af rammen aftales mellem aftalepartierne på baggrund af et oplæg fra regeringen.</p> <p>Styrkelse af SMV:Digital-programmet Regeringen har som led i FL21-aftalekomplekset, herunder Aftale om udbetaling af resterende to ugers indefrosne feriemidler, eksportpakke og reserve til forlængelse af hjælpepakker, afsat 25 mio. kr. i 2021, og 20 mio. kr. årligt i 2022-2023 til en styrkelse af SMV:Digital-programmet. Endvidere er SMV:Digital styrket som led i Aftale om sommer- og erhvervspakke mv. af 4. juni 2021 med yderligere 20 mio. kr. i 2021.</p>

	Forslag	Regeringens opfølgning
2	<p>Smart Community: Datadrevne grønne byer – både private og det offentlige skal skubbe på for at anvende data meget mere i forsyningssektoren og andre steder</p>	<p>Bygningshubben Regeringen har med Bygningshubben igangsat et arbejde med, at samle og formidle data om bygninger, energiforbrug og lokale vejrforhold. Hubben har til formål at skabe et bedre grundlag for energieffektivisering i bygninger samt udnytte bygningernes potentiale for at levere fleksibelt energiforbrug til el- og fjernvarmenettene.</p> <p>Datakilderne omfatter bygningernes hovedmål for el og fjernvarme, bygningernes energimæssige karakteristika fra BBR og energimærkningerne og data om lokale vejrforhold. Hubben skal bygge på en datainfrastruktur, der giver mulighed for at kombinere følgende data: Elforbrug, fjernvarmeforbrug, energimærkningsdata, BBR-data og vejrdata.</p>
3	<p>Standardiserede nøgletal i klima og miljørapportering – adgang til let afkodelige og let anvendelige nøgletal for klimaaftryk med øje for det internationale</p>	<p>Handlingsplan for FN's verdensmål I regi af regeringens handlingsplan for FN's Verdensmål, afsættes midler til styrket vejledning om fastsættelse af ambitiøse klimamål i de globale værdikæder. Regeringen vil styrke danske virksomheders adgang til viden, netværk og konkret rådgivning om arbejdet med klimarapportering, klimadata og ambitiøse klimamål. Fokus skal særligt være på de udledninger, der finder sted uden for Danmark. Indsatsen målrettes danske virksomheders samarbejde med underleverandører gennem vejledningsindsatser og samarbejde med brancheorganisationer, NGO'er mv., idet CO₂-udledningen i virksomhedens værdikæde ikke kan kontrolleres direkte af virksomheden selv, men skal adresseres i partnerskab med leverandører og samarbejdspartnere. Der igangsættes desuden en indsats for at understøtte virksomheder i at rapportere nøgletal og fastsætte måltal for CO₂e. Rapporteringen skal gøres ensartet og tilgængelig.</p>
4	<p>Indkøb som forandringsmotor – klare prioriteter for 355 mia. kr. årlige offentlige indkøb kan flytte og skabe private markeder sammen med erhvervslivet</p>	<p>Regeringen offentliggjorde strategien "Grønne indkøb for en grøn fremtid - strategi for grønne offentlige indkøb" i oktober 2020, hvor flere anbefalinger fra Klimapartnerskabet for service, it og rådgivning realiseres. Nedenfor gives en kort beskrivelse af, hvordan Klimapartnerskabets anbefalinger indgår i strategien.</p> <p>En samlet grøn indkøbspolitik Klimapartnerskabets forslag om at indføre en grøn indkøbspolitik kan genfindes i den grønne strategis initiativ om at indføre et charter for godt og grønt indkøb, hvor der stilles nogle standarder for indkøb som disciplin, som alle statslige organisationer bliver en del af. Kommuner, regioner og selvejende institutioner opfordres også til at tilslutte sig charteret.</p> <p>Regeringen vil dertil gøre det obligatorisk at vælge et miljømærket produkt eller et produkt, der lever op til tilsvarende krav for udvalgte produktgrupper. Regeringen har som mål, at alle offentlige indkøb, der hvor der findes officielle mærkningsordninger, skal være miljømærkede eller skal leve op til tilsvarende krav i 2030.</p> <p>Sidst har regeringen med den grønne strategi igangsat et arbejde med gradvist at indfase krav til, at statens indkøb af udvalgte landbrugsvarer skal ske afskovningsfrit. Endvidere er der igangsat et arbejde med at stille forslag til krav eller kvalitetskriterier til engangsprodukter og emballage, herunder transportemballage, der skal sikre genanvendelige materialer for engangsprodukter.</p> <p>Øget brug af totalomkostninger, livscyklusanalyser og funktionskrav i offentlige indkøb Med den grønne strategi vil regeringen gøre det obligatorisk at anvende totalomkostninger (TCO) som økonomisk prisparameter i forbindelse med statslige indkøb, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. Kravet vil til at begynde med gælde for de 14 indkøbsområder, hvor der findes officielle redskaber til at opgøre totalomkostningerne. Regeringen styrker derudover arbejdet med at udvikle TCO-redskaber til endnu flere indkøbsområder og med at gøre de eksisterende redskaber endnu mere brugervenlige.</p>

Forslag	Regeringens opfølgning
	<p>Styrket markedsdialog Med charteret for godt og grønt indkøb vil der indgå initiativer, der har til formål at fremme ordregiverens indkøbskompetencer. Derudover vil regeringen sørge for, at der udarbejdes en juridisk vejledning, der hjælper offentlige indkøbere med at bruge mulighederne i udbudsloven for at varetage grønne hensyn i forbindelse med indkøb af både varer og tjenesteydelser.</p> <p>Strategien indeholder også en målsætning om at styrke det offentlig-private samarbejde om innovation og ny teknologi bl.a. gennem fremme af øget brug af innovative indkøb og fleksible udbud.</p> <p>Med økonomiaftalerne for kommuner og regioner blev det desuden aftalt, at der oprettes en enhed, der har til formål at styrke samarbejdet med erhvervslivet om indkøb og udvikling af innovative løsninger til den offentlige sektor.</p> <p>Styrkelse af det offentlige kompetencer inden for grønne indkøb Flere initiativer i den grønne strategi skal sikre, at ordregiverne har de rigtige kompetencer til at foretage grønne indkøb. Regeringen indfører et kompetenceudviklingsprogram for statslige indkøbere. Der udvikles et grundlæggende kompetenceudviklingsforløb for hhv. indkøbere og udbudskonsulenter med det formål at fremme de generelle indkøbsfaglige kompetencer og derigennem kunne opkvalificere kompetencerne på det grønne område. Tilslutning til Charter for godt og grønt indkøb indebærer en forpligtelse til at sende relevante indkøbere på uddannelsesforløbet.</p> <p>Derudover sikrer regeringen, at der udarbejdes yderligere vejledning til at gennemføre grønne indkøb, samt vejledning til virksomhederne om, hvordan de kan dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med miljømærker og grønne standarder. Der oprettes et digitalt værktøj til at finde redskaber til eksisterende, centrale rådgivningsmuligheder, der findes i den offentlige sektor, samt et digitalt værktøj til beregning af totalomkostninger for indkøb.</p> <p>Benchmark af kommuner og regioner Regeringen har besluttet, at der skal foretages en årlig beregning og fremskrivning af det samlede klimaaftryk af det offentlige indkøb. Der skal dertil udvikles en model der på sigt skal beregne, hvad effekten vil være af at omlægge til grønnere indkøb. De første beregninger og fremskrivninger færdiggøres i 2. halvår af 2021 med henblik på at kunne opstille et reduktionsmål. Forventningen er, at regeringen har et reduktionsmål klar i slutningen af 2021.</p> <p>Obligatoriske minimumskriterier for bæredygtige indkøb af fødevarer Initiativet skal sikre mere klimavenlig kost til statsligt ansatte. Desuden stilles krav om mindst 60 pct. økologi i statslige kantiner svarende til sølvniveauet for Det Økologiske Spisemærke. Dertil stilles krav om minimering af madspild.</p>

Forslag	Regeringens opfølgning
<p>5 Grønnere transport ad mange veje – vi skal favne nye teknologier på prisdygtig vis, mens vi undgår unødige transport</p>	<p>Grøn vejtransportaftale (december 2020) Regeringen har sammen med RV, SF og EL indgået en klimaaftale for vejtransport. Ambitionen er 1 mio. grønne biler på de danske veje i 2030. Aftalen sikrer allerede nu finansiering og konkrete tiltag, som skønnes at løfte antallet af nul- og lavemissionsbiler til 775.000 i 2030. Der afsættes 2,5 mia. kr. fra det grønne råderum til at finansiere aftalen. Samlet set medfører aftalen drivhusgasreduktioner på 1 mio. ton i 2025 og 2,1 mio. ton i 2030. Det er et væsentligt bidrag til Danmarks 70 pct.-målsætning.</p> <p>Danmarks grønne forskningsstrategi (september 2020) Målet er at teknologierne kommer ud og styrker dansk erhvervs- livs grønne førerposition og fører til konkrete reduktioner i de danske drivhusgasudledninger. En af de fire missioner er "Grønne brændstoffer til transport og industri (Power-to-X)".</p> <p>Grøn transportpulje (juni 2020) Det etableres en pulje til at understøtte ladeinfrastrukturen og omstillingen af erhvervstransporten og færger.</p> <p>Infrastrukturplan 2035 (juni 2021) Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne blev i juni 2021 enige om at gennemføre nye investeringer og initiativer i en fuldt finansieret investeringsplan på transportområdet for perioden 2022- 2035. Aftalens initiativer skal bidrage til, at Danmark hænger bedre sammen, skal være med til at gøre samfundet rigere og skal understøtte en grønnere fremtid.</p> <p>Infrastrukturplanen indeholder, sammen med de igangværende investeringer, fornyelse og vedligeholdelse, investeringerne på transportområdet for i alt ca. 161 mia. kr., hvoraf ca. 64 mia. kr. går til veje, ca. 86 mia. kr. går til jernbaner, og ca. 11 mia. kr. går til en række puljer og øvrige initiativer. Aftalen sikrer bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 mia. kr. til at fremme cyklisme i Danmark. • 910 mio. kr. til klimavenlig asfalt som reducerer bilernes brændstofforbrug. • 500 mio. kr. til at understøtte et udbygningen af ladeinfrastrukturen langs statsvejnettet til elbiler. • 275 mio. kr. til uderulning af drivmiddelinfrastruktur for den tunge vejtransport. • 100 mio. kr. til at understøtte øget anvendelse af eldele- biler.

Forslag	Regeringens opfølgning
<p>6 Anvend overskudsvarme fra datacentre – afgifternes sammensætning skal få genanvendelig varme ind i fjernvarmen og ikke ud til gråspurvvene</p>	<p>Det fremgår af Klimaaftale for energi og industri, at elvarmeafgiften skal lempes til EU's minimumssatser, hvorved afgiften for elbaseret overskudsvarme bortfalder. Det fremmer overskudsvarme fra bl.a. datacentre og supermarkeder. Lempelsen er trådt i kraft fra 1. januar 2021.</p> <p>Der er de senere år indgået flere brede aftaler, der har til hensigt at fremme vilkårene for udnyttelse af overskudsvarme, herunder lempelser af overskudsvarmeafgiften. I september 2021 blev der indgået en opfølgende aftale om fremme af overskudsvarme. Aftalen indeholder en energieffektiviseringsordning (tidligere benævnt aftaleordning), der giver mulighed for fritagelse fra overskudsvarmeafgiften, og en administrativ enkelt prisregulering, der fremmer udnyttelsen af overskudsvarme. Derudover indeholder aftalen en bagatelgrænse for prisreguleringen, som bl.a. kan komme mindre datacentre til gode. Det forventes, at de nye regler træder i kraft den 1. januar 2022.</p>
<p>7 Bæredygtige bygninger – bruge bygningsreglement og finansieringsformer til at skabe en grønnere boligmasse</p>	<p>Den 5. marts 2021 blev der indgået en aftale om en national strategi for bæredygtigt byggeri.</p> <p>Aftalen sikrer en langsigtet bæredygtig omstilling af bygge- og anlægssektoren, der skal bidrage til at sikre et kvalitetsbevidst, økonomisk ansvarligt og mere bæredygtigt byggeri. Den nye strategi for bæredygtigt byggeri omfatter bl.a. indfasning af krav i bygningsreglementet til bygningers klimaaftryk fra 2023 og nye initiativer som fx undersøgelse af spild af materialer på byggepladserne.</p> <p>Der er med finansloven for 2021 tilført yderligere midler til Bygningspuljen og Skrotningsordningen, der giver tilskud til energiforbedringer og udskiftning af olie- og gasfyr med bl.a. varmepumper. Dertil afsættes knap 300 mio. kr. i 2021-2022 til en ny tilskudspulje til kommunale og regionale bygninger, der skal bidrage til at realisere energibesparelser i offentlige bygninger. Med Klimaaftale for Energi og Industri 2020 stilles der krav om energibesparelser i de statslige bygninger frem mod 2030, og der afsættes midler til en målrettet energieffektiviseringsindsats, hvor digitale værktøjer skal understøtte energireoveringsindsatsen. Og med Grøn boligaftale fra 2020 sikres 30,2 mia. kroner til grønne renoveringer af almene boliger.</p>
<p>8 Adgang til risikovillig grøn kapital – offentlige og private midler skal spille sammen for grøn omstilling kræver grønne investeringer</p>	<p>Etableringen af Danmarks Grønne Fremtidsfond styrker mobiliseringen af privat kapital til understøttelse af investeringer i den grønne omstilling.</p> <p>For at styrke finansieringen af grønne virksomheder i de tidlige udviklingsfaser blev der ultimo 2020 etableret en grøn matchfinansieringsordning i Vækstfonden. Ordningen har tilknyttet tabsrammer, hvorfor det er muligt for Vækstfonden at tage større risiko på disse finansieringer.</p>

	Forslag	Regeringens opfølgning
9	<p>Stærke mærkningsordninger og ny viden om klimaaftrykket – de rigtige ordninger kan fremme værdisætning af og synlighed om lav klimapåvirkning</p>	<p>Med Strategi for offentlige grønne indkøb (2020) har regeringen afsat 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024, som skal anvendes til at styrke vejledningsindsatsen over for små og mellemstore virksomheder, der ønsker at reducere og dokumentere deres miljø- og klimapåvirkning med officielle miljømærker og internationale standarder.</p> <p>Regeringen er ved at tilrettelægge og implementere indsatsen i samspil med erhvervshusene.</p>
10	<p>Danmark som en bæredygtig destination – øget synliggørelse og markedsføring af danske, bæredygtige løsninger i turismen</p>	<p>Det er Det Nationale Turismeforum, som er i gang med at udvikle strategien. Det Nationale Turismeforum samler repræsentanter for turismeerhverv, kommuner, destinationsselskaber, forskning og staten.</p> <p>I arbejdet indgår bæredygtighed som et centralt element, herunder ift. turismeudvikling, markedsføring m.v. Arbejdet blev sat i gang i slutningen af 2019, men på grund af COVID-19, der har ramt dansk turisme hårdt, er arbejdet forsinket.</p>
11	<p>Det bæredygtige måltid og mindre madspild – ny viden, ændret adfærd og nye modeller skal bane vejen for mindre madspild</p>	<p>Regeringen har lanceret flere tiltag relateret til klimapartnerskabets anbefalinger til det bæredygtige måltid:</p> <p>De officielle Kostråd – Godt for sundhed og klima: Regeringen lancerede i starten af 2021 nye officielle klimavenlige kostråd.</p> <p>Pulje til omstilling til mere økologi og derigennem fremme klimavenlige måltider: Puljerne skal fremme de nye kostråd i professionelle køkkener gennem omstilling til mere økologi og derigennem fremme klimavenlige måltider. Der er afsat 10 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til offentlige køkkener, og yderligere 7 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 til økologisk køkkenomstilling i professionelle køkkener.</p> <p>Videreudvikling af Det Økologiske Spisemærke: Understøtter en klimavenlig økologisk køkkenomstillingsindsats gennem Det Økologiske Spisemærke.</p> <p>Pulje til økologiske, plantebaserede projekter: Puljen kan støtte vidensbaserede, praksisnære indsatser, der styrker kompetenceopbygning og synergier inden for fremme af økologiske plantebaserede fødevarer (9 mio. kr. årligt i 2021-2022).</p> <p>Alliancen for klar klimatale: Regeringen arbejder på at etablere "Alliancen for klar klimatale", der samler aktørerne i hele værdikæden fra jord til bord.</p> <p>Obligatoriske minimumskriterier for bæredygtige indkøb af fødevarer: Initiativet skal sikre mere klimavenlig kost til statsligt ansatte. Desuden stilles krav om mindst 60 pct. økologi i statslige kantiner svarende til sølvniveauet for Det Økologiske Spisemærke. Dertil stilles krav om minimering af madspild.</p> <p>Kampagne om at spise klimavenligt: Miljøstyrelsen udarbejdede i 2021 udspecificerede tal for madspild i hele fødevarerforsyningskæden.</p> <p>Tænk tank om Forebyggelse af Madspild og Fødevarer – ONE\THIRD: Tænk tankens overordnede formål er bl.a. at sikre, at Danmark er blandt de førende internationalt med hensyn til forebyggelse af madspild og fødevarer.</p> <p>National madspildsdag: Regeringen lancerede i 2020, at der fremover afholdes en årlig national madspildsdag den 29. september.</p> <p>Madspildsjægerne 2.0 i detailhandlen: Regeringen har afsat midler (2,5 mio. kr. i perioden 2020-2021) til at gennemføre projektet "Madspildsjægerne 2.0" i 2021-2022, hvor detailhandelsvirksomhederne kan få bistand til at mindske deres madspild.</p> <p>International Standard for Food Loss and Waste: Regeringen har afsat midler (2,0 mio. kr. i 2021-2022) til udvikling af en internationalt anerkendt standard for opgørelser af "food loss" og "food waste".</p>

Forslag		Regeringens opfølgning
12	Fremme cirkulær økonomi – mindre spild, forbedret affaldssortering, genbrug og genanvendelse	<p>Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (juni 2020)</p> <p>Den 16. juni 2020 blev der indgået en bred politisk aftale om en klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi. Formålet er at øge genanvendelse og nedbringe CO₂-udledningen gennem øget sortering af affald til genanvendelse, reduktion af forbrændingskapaciteten og investering i nye genanvendelsesanlæg.</p>
13	SMV:Grøn og SMV:Digital – praktisk hjælp til omstilling af både forretningsmodeller og fysiske omgivelser for SMV'er	<p>Med finanslovsaftalen for 2021 aftalte regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet at etablere et virksomhedsprogram knyttet til omstilling af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) i hele landet.</p> <p>Programmet vil gøre det muligt for SMV'er at få finansieret rådgivning om grøn og digital omstilling, vækstrådgivning og forretningsudvikling samt indkøb af konkret teknologi, produktionsudstyr, software mv., som kan bidrage til omstillingen af virksomheden, herunder også grøn omstilling. Programmet vil være særlig relevant for SMV'er i hårdt ramte områder og vil også kunne understøtte virksomhedernes overgang til en mere bæredygtig, grøn og konkurrencedygtig forretning.</p>